

Het AI-Waagstuk

AI is uitgegroeid tot de grootste markt die de mensheid ooit heeft gekend. Het is groter dan olie, groter dan vastgoed, groter dan dot-coms - en we hopen allemaal dat het geen bubbel is die op het punt staat om te barsten.

- Robert Morley
- [19-08-2026](#)

De grootste economieën ter wereld wagen zich allemaal aan hetzelfde risicovolle avontuur: het investeren van honderden miljarden in geavanceerde datacenters en in steeds krachtigere grote taalmodellen. De Verenigde Staten, China en Europa zetten enorm in op verschillende strategieën – maar het huisvoordeel blijft hetzelfde. Als de inzet succesvol uitpakt, kan de winnaar de wereldorde ingrijpend veranderen. Als het mislukt, kunnen de verliezen economieën ruïneren en landen ontwrichten.

De afgelopen 80 jaar werd de wereldorde gedomineerd door de VS. Technologische ontwikkelingen zoals AI "zouden een existentiële bedreiging kunnen vormen voor de natiestaten - risico's die zo diepgaand zijn dat ze de huidige geopolitieke orde zouden kunnen verstoren of zelfs tenietdoen," schrijft Mustafa Suleyman in *The Coming Wave*.

Sommigen geloven dat Amerika's aanhoudende dominantie afhangt van zijn AI-strategie. De Bijbel maakt echter duidelijk dat onder de oppervlakte een diepere geestelijke kwestie de doorslag zal geven.

De Amerikaanse gok

De uitgavenprognoses van Alphabet, Amazon, Meta en Microsoft voor AI-infrastructuur zullen u versteld doen staan.

De Amerikaanse economie heeft dit niet meer meegemaakt sinds de spoorwegkoorts van het midden van de 19e eeuw. En dit zou nog groter kunnen zijn.

Dus het kan maar beter succesvol zijn.

De slimste mensen ter wereld denken van wel. Waarom? Omdat deze bedrijven *biljoenen* dollars uitgeven om AI tot een realiteit te maken in het dagelijks leven van particulieren, bedrijven, overheden en het leger. Zouden zij zulke gigantische bedragen uitgeven als zij er niet zeker van waren? Beleggers zijn tevreden: technologieaandelen schieten omhoog. Hedgefondsen, pensioenfondsen en particuliere beleggers kunnen er geen genoeg van krijgen.

Maar wat als iedereen het mis heeft?

AI-bedrijven domineren al geruime tijd de Amerikaanse financiële markten en nu ook de Amerikaanse economie. Ze zijn de

meest gewaardeerde bedrijven ter wereld geworden. Nvidia, een bedrijf dat vijf jaar geleden nog door weinig mensen buiten de tech- en game-industrie werd gekend, is nu het meest waardevolle bedrijf ter wereld, met een waarde van 5.000 biljoen dollar. Dat is bijna even groot als de hele Duitse economie met 84 miljoen inwoners.

Tien jaar geleden maakten halfgeleiderbedrijven nog zo'n 2 procent uit van de S&P 500. Nu vertegenwoordigen ze ongeveer 18 procent, meer dan het dubbele van hun gewogen aandeel tijdens de hoogtijdagen van de internet-bubbel begin 2000. Nadat die bubbel barstte en de technologiebedrijven hun waarde verloren, verdampten er biljoenen dollars.

In die 18 procent zijn hardwarebedrijven niet meegerekend, die eveneens explosief in waarde zijn gestegen, of industriële reuzen als Caterpillar die die profiteren van de toegenomen vraag naar hun producten voor de bouw van datacenters. Dan zijn er de nutsbedrijven die zich voorbereiden om alle benodigde elektriciteit aan te bieden.

"Als je door al deze indexen heen gaat, is er een fascinerend verschil vandaag in vergelijking met wat er gebeurde tijdens de piek van de tech-bubbel," zei Cameron Dawson, chief investment officer bij NewEdge Wealth. Toen die bubbel barstte, "kon je uitwijken naar opkomende markten, waardebelegging, small-caps en midcaps, alle indexen die in feite niet in dezelfde mate door de techbubbel werden geraakt." Dat kan nu niet meer. Zoals Dawson opmerkte in de podcast *Thoughtful Money* met Adam Taggart, heeft de AI-handel zich "in alle indexen genesteld," en dat betekent dat het veel moeilijker is voor beleggers om deze investeringen te vermijden, zelfs als ze dat zouden willen.

Als u een 401(k), een ira of een pensioenregeling heeft, bent u vrijwel zeker een AI-belegger – en waarschijnlijk zelfs een grote. Dus als dit enorme fenomeen inderdaad een bubbel is, zal niemand aan klap kunnen ontkomen wanneer deze uiteenspat.

Amerikaanse technologiebedrijven zijn van plan om dit jaar alleen al meer dan 800 miljard dollar aan AI-infrastructuur te besteden. Dat is ongeveer 3 procent van het totale bruto binnenlands product van Amerika. In één jaar.

Ze zijn van plan om volgend jaar nog eens 1 biljoen dollar uit te geven. En nog miljarden meer het jaar daarna.

De opmars van staal en grind

De Amerikaanse economie groeide in het afgelopen kwartaal met 1,6 procent. Laat de uitgaven voor AI buiten beschouwing en deze zou zelfs zijn gedaald: wij zouden ons dan in een recessie bevinden.

Toch zou de Amerikaanse economie weleens sterker afhankelijk kunnen zijn van AI-uitgaven dan de cijfers op het eerste gezicht suggereren. Dat komt doordat er momenteel veel bijbehorende infrastructuur wordt aangelegd ter ondersteuning van de AI-ontwikkeling.

Denk hier eens over na: De afgelopen 20 jaar is het elektriciteitsverbruik in Amerika min of meer gelijk gebleven. Nu komt er elke drie maanden een hoeveelheid bij die overeenkomt met het verbruik van New York City, zegt Robert Thummel, directeur bij Tortoise Capital.

Volgens adviesbureau icf zal de vraag naar elektriciteit in de Verenigde Staten tegen 2030 met 25 procent toenemen. Forbes noemt het een "energiegekte". En het wordt voornamelijk gedreven door het energieverbruik van AI-datacenters.

De elektriciteitsbedrijven weten dit en zijn als een razende aan het bouwen. Dat betekent dat er meer cement, koper, zilver, neodymium en tal van andere grondstoffen zullen worden gewonnen en verwerkt. Dat betekent dat er meer aardgas, uranium, zonnepanelen en windturbines geproduceerd zullen worden. Dat betekent dat er meer vrachtwagenchauffeurs, kraanmachinisten, elektriciens, architecten en lassers nodig zullen zijn, maar ook pikhouwelen, scheppen en lunchbroodjes die nodig zijn om hen aan het werk te houden.

"Dit is de AI-hype in de vorm van staal en grind," schreef CNBC. "Het is de fysieke belichaming van een overtuiging - dat intelligentie zelf ook op industriële schaal kan worden geproduceerd, en dat degene die de grootste fabriek bouwt, wint." Het citeerde een bestuurder van Bessemer Venture Partners, die opschaling van AI omschreef als "de grootste markt die de mensheid ooit heeft gekend".

Denk aan de spoorweg-bubbel

De laatste keer dat er zoveel geld in nieuwe "transformerende" infrastructuur werd gestoken was tijdens de spoorwegkoorts van de jaren 1870. In die tijd brachten de spoorwegen een revolutie teweeg in de wereld zoals mensen die kenden, vergelijkbaar met wat AI vandaag de dag belooft te doen. Door de spoorwegen is Amerika uitgegroeid tot één verbonden land dat zich uitstrekte van oceaan tot oceaan. Ze verkortten de reistijden en verlaagden de transportkosten. Ze verbonden uitgestrekte delen van het Amerikaanse grondgebied en de daar aanwezige hulpbronnen met fabrieken en markten aan de kust. De financiering van de spoorwegen zorgde voor een omwenteling in de financiële wereld en maakte beleggen in aandelen populair.

"De spoorwegen werden gebouwd door middel van schulden. "Schulden, schulden, schulden," zei Derek Thompson, die presentator van de podcast *Plain English*. "Het geheel was een wankel Jenga-toren van schuldfinanciering, die uiteindelijk instortte." Maar voor de crash werd dat financiële model gezien als het geniale inzicht van de spoorwegbouwers: ze bouwden een revolutionair netwerk, en dat deden ze met het geld van anderen.

De spoorwegen hebben ertoe bijgedragen dat Amerika een supermacht werd. Ze hebben ook voor een aanzienlijke schuldenlast in de Amerikaanse economie gezorgd. En zoals Pulitzerprijswinnaar Liaquat Ahamed opmerkte: toen de spoorwegen niet het beloofde rendement opleverden, verloren beleggers hun investeringen, en werd het land decennialang geteisterd door een reeks economische depressies.

Toen de spoorweg-bubbel barstte, verloor 20 tot 25 procent van de Amerikaanse beroepsbevolking zijn baan. Dit leidde tot werkloosheid voor miljoenen mensen, een beurscrash, twee economische depressies en het faillissement van alle spoorwegmaatschappijen op één na.

Zou de opbouw van AI in Amerika tot een vergelijkbaar resultaat kunnen leiden? "Ik ben er oprecht bang voor," zegt Ahamed.

Het is waar dat bedrijven als Anthropic, Oracle en OpenAI hebben toegezegd deze enorme kapitaaluitgaven uit hun winst te financieren. Maar daar komt snel verandering in.

Een historische kredietgolf

In januari waarschuwde de Bank voor Internationale Betalingen dat de uitbreiding van AI-activiteiten is overgegaan van interne kasstromen naar groei gefinancierd met schulden en dat het "niet alleen een blijvende invloed heeft op de balans van bedrijven, maar ook belangrijke vragen oproept over de kredietnormen en de financiële stabiliteit".

De Amerikaanse techgiganten maken steeds meer gebruik van leningen om de groei van datacenters te financieren en hun groeiplannen te realiseren. Dit is wat de spoorwegmaatschappijen deden aan het einde van de 19e eeuw, wat de beleggingsfondsen deden vóór de Grote Depressie, wat de technologiebedrijven deden aan het einde van de jaren negentig, en wat woningbouwers en kredietverstrekkers deden in 2007.

Er zijn de laatste tijd zonder twijfel enkele inventieve manieren geweest om obligaties aan te bieden. In februari heeft Alphabet – het moederbedrijf van Google – een obligatie met een looptijd van 100 jaar uitgegeven. Stelt u zich voor dat u 100 jaar lang rente betaalt over een schuld. In mei betrad Alphabet voor het eerst de Japanse obligatiemarkt en gaf het voor 3,6 miljard dollar aan yen-obligaties uit, als onderdeel van een omvangrijker financieringsprogramma van AI-infrastructuur. Net als elke andere obligatie-uitgever moet Alphabet die schulden bij vervaldatum terugbetalen. Eveneens in mei maakte Amazon bekend voor het eerst obligaties in Zwitserse franken uit te geven als onderdeel van een schuldendeal van 32 miljard dollar. In oktober heeft Meta 30 miljard dollar geleend voor de uitbreiding van zijn AI-activiteiten.

Deze "historische kredietgolf," zoals cnbc het noemde, wordt aangewakkerd door de krachtige angst van investeerders en overheden om kansen te missen en achterop te raken. Zij hebben het gevoel dat zij weinig andere keuze hebben dan enorme bedragen uit te geven – waaronder ook het geld van anderen.

De potentie van AI is enorm. Zoals we in onze januari-nummer opmerkten, zeggen enthousiastelingen dat het "groter is dan het internet, ingrijpender dan het spoorwegnet en transformatiever dan elektriciteit." Maar zoals we schreven, er zit altijd een addertje onder het gras. "De strategische en economische druk achter dit project is immens en onweerstaanbaar" (*theTrumpet.com/32941*).

Wat als deze geweldige beloftes - en daadwerkelijke winst - langer op zich laten wachten dan de investeerders hopen?

Vraag het maar aan de werknemers van de Philadelphia and Reading Railroad. Of alle grondspeculanten en werknemers in de oliesector die tijdens de oliebubbel van de jaren tachtig hun huis en inkomen verloren. Of misschien de investeerders in WorldCom of Global Crossing, die miljarden uitgaven aan het leggen van glasvezelkabels voor het verwachte internetverkeer dat langer op zich liet wachten dan ze hoopten.

Als zulke grote bubbels barsten, ondervinden veel mensen daar de gevolgen van. Is AI een bubbel?

In haar jaarverslag van juni stelde de Bank voor Internationale Betalingen dat de explosieve groei van de uitgaven aan AI, die dit jaar wereldwijd naar verwachting 2,5 biljoen dollar zal bedragen, wellicht onhoudbaar is. Leveringstekorten, hevige concurrentie en complexe financieringsconstructies zouden kunnen leiden tot overinvesteringen en een scherpe terugval indien de verwachte opbrengsten tegenvallen, aldus het rapport.

AI is duidelijk een technologie die de wereld verandert. Veel bedrijven blijven er echter in investeren zonder goed te kunnen bepalen wat het financieel oplevert, waardoor deze leveringstekorten bijzonder riskant zijn.

De bis waarschuwde dat deze investeringen kunnen uiteenspatten, net als de internetbubbel, die internetgerelateerde aandelen tegen maart 2000 naar een waardering van 3 biljoen dollar had gestuwd, waarna ze 78 procent van hun waarde verloren. Van de honderden internetbedrijven die eind jaren negentig naar de beurs gingen, was ongeveer de helft tegen eind 2002 failliet gegaan of van de beurs gehaald. Het internet heeft de wereld inderdaad veranderd, maar de investeringsgekte leidde tot catastrofale financiële verliezen die niet alleen beleggers troffen.

Als deze geschiedenis zich herhaalt bij AI-bedrijven, dan schatten sommige economen dat het Amerikaans bbp met 1 tot 3 procent zou kunnen dalen. Toch waarschuwt de bis voor drie andere economische risico's – inflatie, kwetsbare obligatiemarkten en de sterk stijgende overheidsschuld – die ervoor zouden kunnen zorgen dat het uiteenspatten van de AI-bubbel pijnlijker uitpakt dan de dotcom-crash.

De Amerikaanse staatsschuld is meer dan zeven keer zo groot als tijdens het uiteenspatten van de internetbubbel.

Amerika betreedt een gevaarlijk tijdperk. De economie is meer gaan groeien dan anders het geval zou zijn, grotendeels dankzij de grootste bestedingsdrift ooit. Als de rekeningen betaald moeten worden, zullen de gehoopte winsten uit AI dan werkelijkheid worden? Of blijkt de financiële kracht van Amerika kunstmatig te zijn?

Door schulden aangewakkerde hebzucht

De wijste koning die ooit geleefd heeft, waarschuwde voor het soort risicogedrag dat de AI-bubbel nu steeds verder opblaast. In Spreuken 22:26-27 schreef Salomo: "Wees niet onder hen die handslag geven, onder hen die voor schulden borg staan. Als u niets zou hebben om te betalen, waarom zou men uw bed van onder u wegnemen?"

In dit vers wordt investeren niet letterlijk verboden. In plaats daarvan waarschuwt het tegen het ondoordacht inzetten van wat u zich niet kunt veroorloven te verliezen, zoals het garant staan voor schulden of het zwaar investeren met geleend geld.

Ondanks deze eeuwenoude wijsheid schat Morgan Stanley dat ongeveer de helft van de 3 biljoen dollar die nodig is voor de bouw van AI-datacenters afkomstig zal zijn uit geleend kapitaal in plaats van uit interne kasstromen. Dat betekent dat velen letterlijk hun bed kunnen verliezen als de AI-bubbel niet de verwachte resultaten oplevert. Dit soort roekeloos gebruik van schuldfinanciering is niet alleen dwaas - maar ook zondig.

Verderop waarschuwt Salomo: "Wie zijn land bewerkt, zal met brood verzadigd worden, maar wie leeglopers navolgt, wordt met armoede verzadigd. Een betrouwbaar man heeft talrijke zegeningen, maar wie erop aast om rijk te worden, zal niet voor onschuldig gehouden worden" (Spreuken 28:19-20).

Met andere woorden: echte rijkdom komt voort uit ijverig werk en het ontwikkelen van uw eigen mogelijkheden. Het opbouwen van schulden om "snel rijk te worden" werkt uiteindelijk averechts. In wezen komt deze mentaliteit neer op hebzucht: een intens verlangen om te bezitten wat u niet zelf hebt verdiend. Het is in strijd met het tiende gebod: „Gij zult niet begeren ...” (Exodus 20:17).

Tegenwoordig willen veel mensen graag een graantje meepikken van de AI-bubbel en laten zij zich door deze hebzucht motiveren om schulden aan te gaan om te investeren in onbewezen technologieën. Je kunt nooit failliet gaan als je alleen investeert wat je kunt veroorloven te verliezen, daarom adviseert het boekje van de *Trumpet*, *Solve Your Money Troubles!*: "Als je het geld dat je investeert niet kunt veroorloven te verliezen, dan kun je het beter niet beleggen". Dit is meer dan alleen maar gezond verstand; het is instructie gebaseerd op de Bijbel.

Geld van iemand anders lenen om te investeren in een opkomende technologie is uiterst riskant; men zou zelfs kunnen stellen dat het immoreel is. Uit de geschiedenis blijkt dat een groot deel van de economische onrust in Amerika voortkomt uit door schulden aangedreven speculatie.

Een waarschuwing vanuit het verleden

Wijlen Herbert W. Armstrong voorspelde dat Amerika een enorme financiële crisis zou meemaken die veel dramatischer zou zijn dan de gebruikelijke cyclus van bloei en verval. Hij zei dat dit het land zou vernietigen.

Waarom? In een tijd dat de gemiddelde Amerikaan niet veel aandacht aan de economie besteedde, begreep dhr. Armstrong het belang van de nationale en internationale banken. Maar er schuilt een diepere geestelijke reden achter zijn analyse. Hij vergat nooit de les die hij vroeg in zijn carrière leerde.

In 1920 hoorde hij tijdens een conferentie van zakenlieden de econoom Roger Babson voorspellen dat het land op het punt stond in een ernstige economische crisis te belanden. Babson werd door de meesten weggehoond en genegeerd. Maar binnen een jaar brak de depressie uit. Tijdens de conferentie van het jaar daarna kwam Babson terug. Deze keer waren de gezichten in de kamer ernstig en somber, en zijn woorden hadden veel meer gewicht. Zijn boodschap blijft ook nu nog een ernstige waarschuwing voor Amerika.

„Het is nu midden in de winter,” zei Babson. "Als ik wil weten wat de temperatuur op dit moment in deze kamer is, loop ik naar de muur en kijk ik naar de thermometer. Als ik wil weten hoe de situatie tot nu toe is geweest en wat de huidige trend op dit moment is, kijk ik naar een thermometer die de temperatuur registreert. Maar als ik wil weten wat de temperatuur in deze kamer over een uur zal zijn, ga ik naar de bron die de toekomstige temperaturen bepaalt. Ik ga naar de kamer met de boiler en kijk wat er daar gebeurt.

"U keek allemaal naar de bankafrekeningen, indexen van bedrijfsactiviteit, het aantal goederenwagens, beurskoersen — u keek naar de thermometers aan de muur; ik keek naar de manier waarop mensen in het algemeen met elkaar omgingen. Ik keek naar de bron die de toekomstige omstandigheden bepaalt. Ik heb ontdekt dat die bron weleens gedefinieerd kan worden *in termen van 'rechtvaardigheid'.*"

"Wanneer 51 procent of meer van de bevolking zich in de omgang met elkaar redelijk 'rechtvaardig' gedraagt, gaan wij een periode van toenemende welvaart tegemoet. Wanneer 51 procent van de mensen zich in hun zakelijke omgang met hun medemensen 'onrechtvaardig' gedraagt, dan stevenen we economisch gezien af op moeilijke tijden!"

Waar staat Amerika op dit moment op de schaal van rechtvaardigheid? Heeft u die vraag ooit wel eens door een analist van cnbc horen stellen?

De grootste bubbel

Er was nog een diepere reden waarom dhr. Armstrong het belang van het Amerikaanse financiële stelsel, de oorzaken van zijn tekortkomingen, zijn verborgen kwetsbaarheden - en de uiteindelijke gevolgen daarvan - benadrukte.

"De huidige economische crisis bedreigt het voortbestaan van de Verenigde Staten van Amerika," zei hij in een uitzending van *World Tomorrow* op 14 augustus 1984. "Deze uitspraak zou met vette letters in de krantenkoppen moeten staan. "Maar deze crisis, de financiële crisis, is ernstiger dan de wereld beseft."

De heer Armstrong beschreef zijn ontmoetingen met regeringsleiders tijdens een economische top in Londen en het inzicht dat hij verwierf tijdens hun besprekingen over de wereldeconomie. Hij waarschuwde dat de crisis plotseling zou kunnen leiden tot een eenwording van Europa, tot een Verenigde Staten van Europa die een nieuwe wereldmacht zouden vormen, misschien zelfs groter dan zowel de Sovjet-Unie als de VS, en die juist met het doel zou zijn opgericht om het tegen Amerika op te nemen. Die ontwikkeling, zei hij, wordt voorspeld in Bijbelse profetieën.

De heer Armstrong waarschuwde al tientallen jaren dat de schijnbaar onoverwinnelijke economische macht van Amerika in feite een bubbel was. Ondanks de mijnen, fabrieken, snelwegen, havens, akkers, oogsten, veestapels, en banken van het land, leidde het niet naleven van Gods financiële wetten tot een fatale kwetsbaarheid. Dat gold ook voor de nauwe verwevenheid met de banksystemen van andere landen.

De enorme toename van financiering en de risico's die momenteel de AI-sector overspoelen, in combinatie met de minachting van Amerika voor Gods financiële wetten en zijn financiële banden met Europa, passen naadloos in diezelfde Bijbelse profetieën. En die profetieën hebben betrekking op tientallen biljoenen aan fondsen, miljarden aan verliezen en miljoenen levens.

Bedenk welke persoonlijke lessen u uit dit enorme en riskante waagstuk kunt trekken. U staat op het punt getuige te zijn van de pijnlijke gevolgen van het negeren van Gods wetten, die Hij ons geeft voor onze bescherming, voor ons welzijn en voor onze geestelijke gezondheid!